

Gezond zijn gunnen we iedereen!

Wij maken
samen
gezond
gewoon

Hoe **ZORGT** een gezonde leefomgeving voor een **Kansrijke Start** ?

Pam de Vos
Rob van Aalsburg

WEEK VAN DE
GEZONDE LEEFOMGEVING

10 november 2025

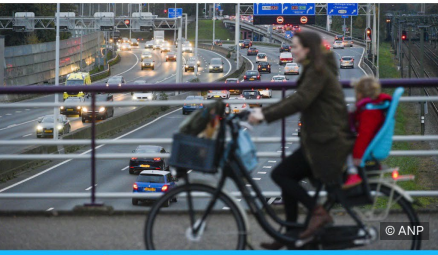
West-Brabant

Hart voor Brabant

Brabant-Zuidoost

RTL Nieuws

5 tips van Longfonds

Kinderartsen in actie tegen risico's vuile lucht: data in patiëntendossier

Door RTL Nieuws · 18 oktober 2025 · Aangepast: 18 oktober 2025

Kinderartsen van het Amsterdam UMC gaan als eerste van Nederland luchtvervuiling bijhouden in patiëntendossiers. Ongezonde lucht kan namelijk zorgen voor ademhalingsproblemen en longziekten verergeren. De artsen willen hun patiënten, aan de hand van de data, beter voorlichten over de risico's van luchtvervuiling.

Een vroeggeboren baby in een couveuse. Naarmate zwangere vrouwen worden bloedgetest aan meer warme dagen is de kans op een vroeggeboorte groter. FOTO: GETTY IMAGES

KLIMAAT EN GEZONDHEID

Hitte zorgt voor meer vroeggeboren baby's, vooral in kwetsbare buurten

Door hitte worden baby's vaker te vroeg geboren, en vaker bij kwetsbare mensen. Beter stadsontwerp kan daar iets tegen doen.

Floor Boon
AMSTERDAM

In de zomer van 2023 versooraahte hitte zo'n vijftienduend extra vroegeboorten, zo berekende neonatoloog Jasper Been met rijnroten op basis van onderzoek. Vooral vrouwen in armere buurten lopen een groter risico. Hun woningen en wijken waunen sneller op en boden minder kans om aan de hitte te ontsnappen. Klimaafverandering gaat dus niet alleen over het weer, maar ook over gezondheid.

Been onderzocht het verband tussen hitte en vroeggeboorten. Hij spreekt er deze vrijdag over tijdens Lof der Gemeenschap, de jaarlijkse publieksheling van het Erasmus MC, met als thema 'gezonde mens, gezonde planeet'. Milieutechnoloog Marjolijn van Esch (TU Delft) vertelt daar hoe het ontwerp van een stad kan helpen tegen hitte en zo bijdragen aan een gezondere leefomgeving - ook voor zwangere vrouwen.

De gevolgen van hitte op zwangerschap worden steeds duidelijker en Been vond een directe relatie met vroeggeboorten - dat zijn te jaartijks gemiddeld zo'n elfduisend. 2023 was het heetste jaar ooit gemeten, inmiddels slaver overtroffen door 2024. 'Vroeggeboorte betekent niet alleen dat kinderen klein worden geboren', zegt Been. 'Ze kunnen ernstig ziek zijn, overlijden of levenslang beperkingen hebben. De impact op gezin is groot.'

Been niet dagelijks te vroeg geboren baby's. 'Ik vind mijn werk fijn, maar liever was ik niet nodig ge-

weest", zegt hij. De grootste winst zit volgens hem in preventie. "Dan zien we al met dat klimaafverandering een van de grootste issues op ons pad is", zegt Been. 'In andere landen waren al goede onderzoeken die de relatie tussen hitte en vroeggeboorten laten zien, maar in Nederland was er roost eerder naar geleken.'

Samen met een team koppelde Been de gegevens van 2,5 miljoen geboorten in vijftien jaar aan gemiddelde data over opleiding, inkomens en woonplaats. Daar zette hij de metingen van rijklijngen KIM-situations naast. 'Ik vond het verbaazend hoe duidelijk het effect was', zegt hij. 'Naarmate zwangere vrouwen werden blootgesteld aan meer warme dagen is de kans op een vroeggeboorte groter.'

Jasper Been neonatoloog

ik vond het verbaazend hoe duidelijk het effect was

Been rekent een dag met een et-maalgemiddelde van 20 graden tot heet. Dat betekent vaak meer dan 30 graden overdag. Een vroeggeboorte is een geboorte vóór 37 weken - vroert wiken is normaal. Naast vroegeboorte zorgt hitte er ook voor dat baby's kleiner zijn, rond de vijf gram minder dan gemiddeld.

Gewinning
Hoe hitte precies dooerwerkt in een zwanger lichaam is nog niet duidelijk. 'Er spelen altijd verschillende factoren een rol. Mogelijk is de doortroeding van de moederklok minder goed, wat ook de groei beperkt. Ook kunnen bepaalde hormoonsystemen aanjagen, die stress aangeven, waardoor de baarmoeder makkelijker samentrekt. Hier gaan we nog meer onderzoek naar doen.'

Ook in Afrikaanse of Aziatische landen leidt hitte vaker tot vroeggeboorten. Daar ligt de temperatuur waarbij dat gebeurt alleen hoger dan in Nederland. 'Gewinning speelt een belangrijke rol', zegt Been daarover. 'Nederland warmt twee keer zo snel op als de rest van de wereld. Hier zijn mensen niet aan de hitte gewend.'

Bijna nog schrikbarend: dan de relatie tussen hitte en vroeggeboortes vond Been de bevinding dat het vaker voorkomt bij kwetsbare mensen. 'Denk aan mensen met een lager gezinsinkomen, meer praktisch geschoolden. En wonend in minder goede buurten. Over dat laatste buigt Marjolijn van Esch zich, als onderzoeker milieutechnologie en -ontwerp. Zij onderzoek welke invloed hitte heeft op

stedelijk gebied en hoe inschrijving kan worden ingezet om steden daar beter tegen te beschermen.

Hitte-eilanden

Van Esch kijkt naar de morfologie van de stad. 'De vorm van wijken, de dichtheid, hoogte, compactheid. Dat heeft allemaal invloed op hoe heet het kan worden', zegt ze. 'Veel mensen kennen het fenomeen van hitte-eilanden in verstedend gebied. De temperatuurverschillen kunnen daar enorm zijn ten opzichte van een groene omgeving, tot veel acht graden. Dat gebeurt inderdaad vaker in kwetsbare wijken, met meer huurwoningen, waar bewoners minder invloed en vaak ook minder middelen hebben om hun woning aan te passen. Maar het komt ook in goede buurten voor.'

Marjolijn van Esch milieutechnoloog

Slaapkamers niet op het westen, want dat warmt aan het eind van de dag op

Kwetsbaarheid voor hitte is volgens Van Esch een optelsom van blootstelling, gevoeligheid en aanpassingsvermogen. 'We denken vaak dat vooral ouderen en kinderen het zwaar hebben als het warm is, maar ook jonge mensen in een huurwoning zonder de middelen om die aan te passen, kunnen heel kwetsbaar zijn als ze op de verkeerde plek wonen.'

Er is veel aan te doen, maar de grootste uitdaging, zegt Van Esch, is dat we moeten uitgaan van bestaande wijken. 'Gemeentes moeten nadenken wanneer ze aanpassingen kunnen doen, zoals wanneer straten toch open moeten voor nieuwe riolering.' Ook is belangrijk welke aanpassingen worden gedaan. 'Zoals bijvoorbeeld veel kleine parkeer in plaats van een grote lap groen.'

Bij nieuwbouw is het slim woonstraten van oost naar west te laten lopen en woningen juist te oriënteren op het zuiden en het noorden. 'Daarvoor kunnen woningen in de winter profiteren van laagstaande zon die ver naar binnen schijnt en in de zomer juist minder', zegt Van Esch. 'Op woningniveau: slaapkamers niet op het westen, want dat warmt aan het eind van de dag op. En goede isolatie, met voldoende mogelijkheid tot ventileren, anders kan de warmte niet weg.'

Meer groen, zegt Van Esch, is belangrijk, maar het aanleggen daarvan gaat niet vanzelfsprekend goed. 'Jouren kunnen ook op de verkeerde plek worden geplant, waarbij ze juist een verkoelend bijdrage in de weg zetten. Of schaduw maken op een plek waar niemand daarvan profiteert.'

Doel van dit webinar

- ✓ Collegae vanuit verschillende achtergronden laten ervaren wat de invloed is van de leefomgeving tijdens de eerste 1000 dagen op de gezondheid van de rest van het leven.

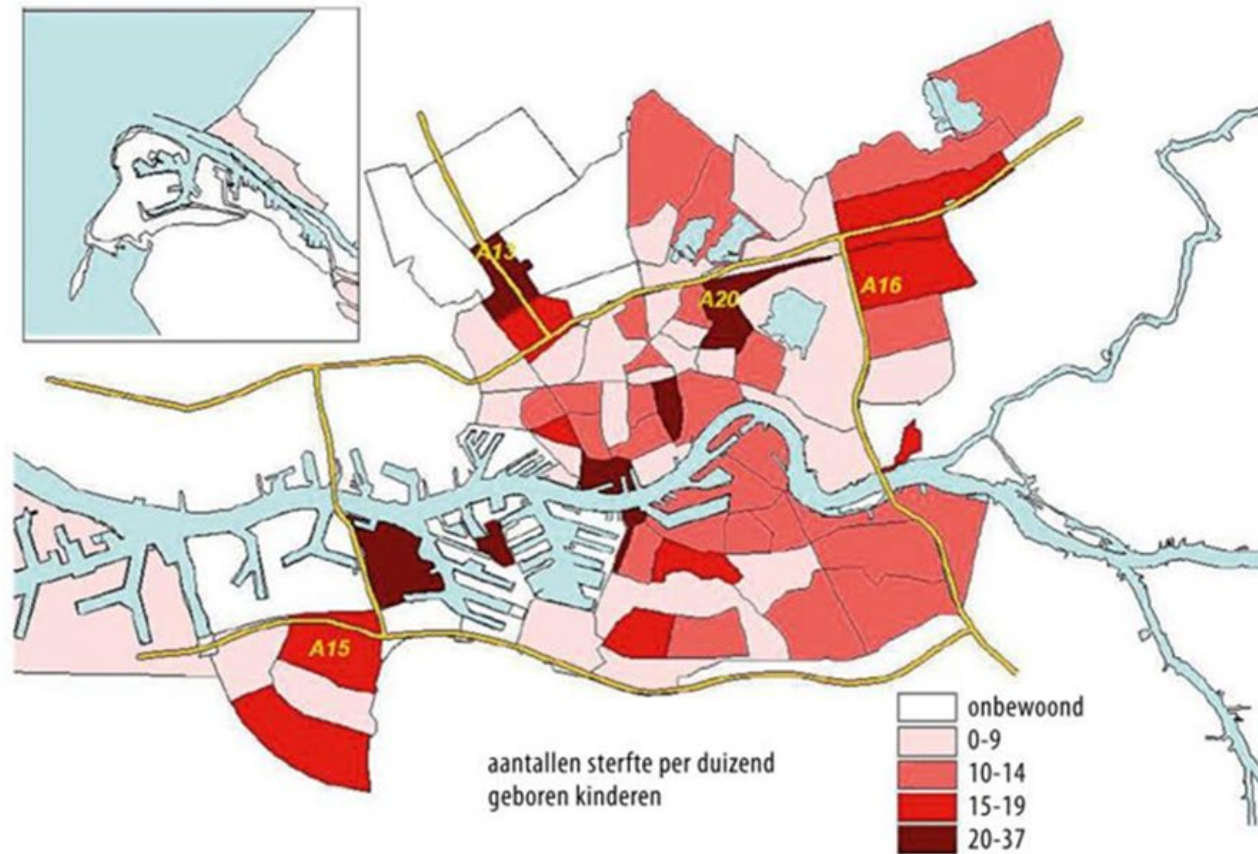
Kinderen hebben ongeacht waar hun wieg staat recht op een gezonde leefomgeving die bijdraagt aan een Kansrijke Start.

- ✓ Dat je een beeld hebt wat jij vanuit jouw rol kunt bijdragen aan een gezonde leefomgeving in de eerste 1000 dagen.

Programma

- Wat is Kansrijke Start?
- Wat bedoelen we met leefomgeving?
- Hoe groot is de invloed van leefomgeving op de gezondheid
- **Hittestress**
 - Casus
 - Effect op de eerste 1000 dagen
 - Wat kunt u ermee?
- **Luchtkwaliteit**
 - Casus
 - Effect op de eerste 1000 dagen (onderzoek)
 - Wat kunt u ermee?

Aanleiding Kansrijke Start

FIGUUR 2 Perinatale sterfte in Rotterdam per wijk in de periode 2000-2006.¹¹

Risicofactoren

CHRONISCHE STRESS

Risicofactoren*

- Armoede en schulden
- Leeftijd
- Verslavingsproblemen
- Relatieproblemen
- Slecht wonen
- Psychische problemen
- Genetische aanleg
- Beperkte vaardigheden
(lezen, schrijven en
gezondheidsvaardigheden)
- Oorlogs- en verlieservaring

* Betreft geen volledige opsomming

Trouw

Log in

Zwangere vrouwen in azc Ter Apel hebben zeven keer meer kans om bij de bevalling hun kind te verliezen

Invloed van stress

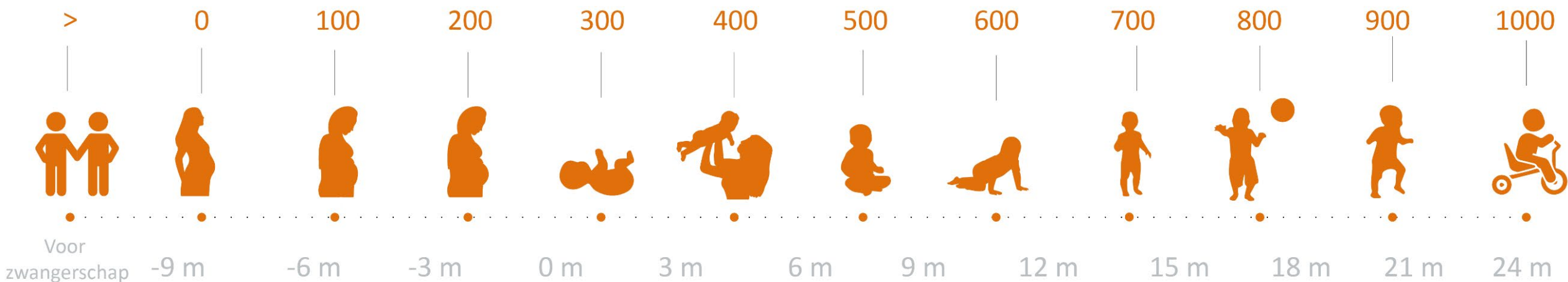
- ✓ Chronische/toxische stress tijdens de zwangerschap heeft een negatieve invloed op de ontwikkeling van de hersenen, hormonen, het zenuwstelsel, het immuunsysteem en zelfs het DNA van de foetus.
- ✓ Ook tijdens de eerste levensjaren van het kind kan stress effect hebben op de hersenontwikkeling.

Transgenerationele overdracht van kwetsbaarheid

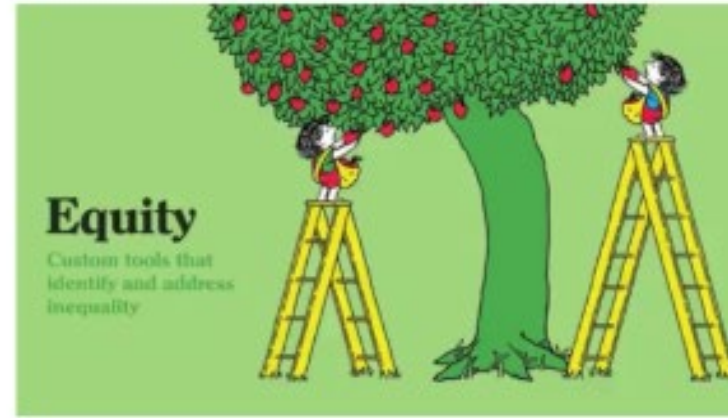
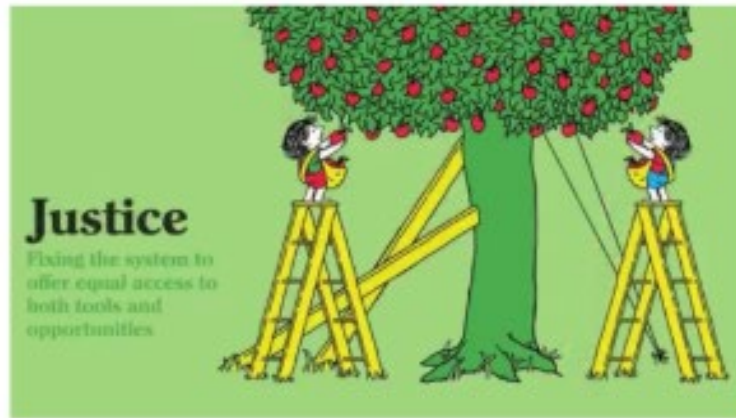
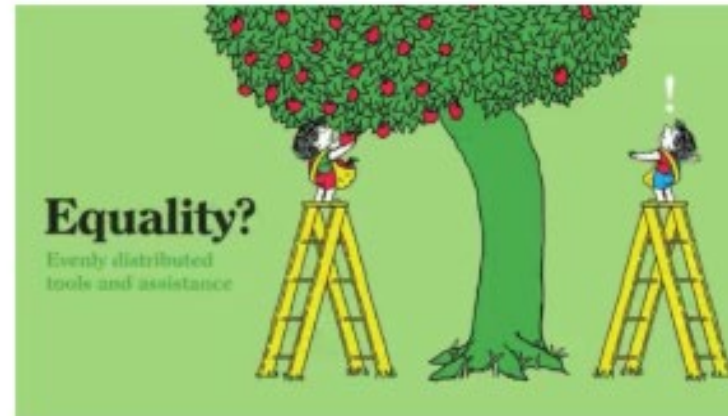
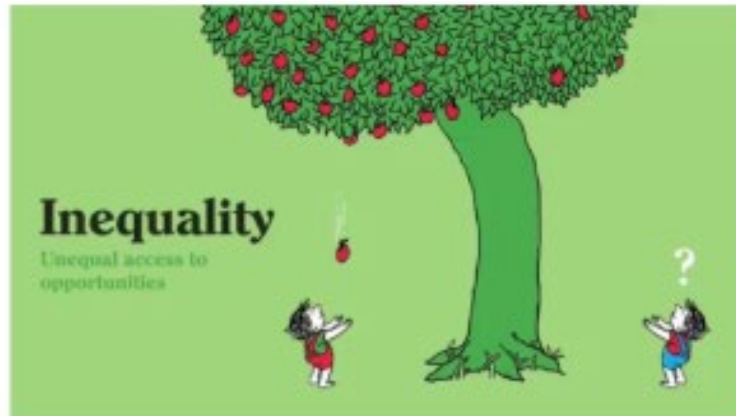

- ✓ Chronische stress draagt bij aan het ontstaan en in stand houden van (sociaaleconomische) gezondheidsverschillen.
- ✓ Ouders/zwangeren met chronische stress staan in de “overlevingsstand” en hebben vaak minder “ruimte” voor ouder-kind interactie en emotieregulatie.

Eerste 1000+100

Equity versus Justice

Tony Ruth, @lunchbreath

Wat bedoelen we met de leefomgeving?

Invloed van de leefomgeving op de gezondheid

Gedrag Ziektelast: 18,5 % Sterfte: 35.700 Zorguitgaven: € 8,6 mld	Persoonsgebonden Ziektelast: 14,5 % Sterfte: 26.300 Zorguitgaven: € 9,9 mld	Arbeid Ziektelast: 4,6 % Sterfte: 4.100 Zorguitgaven: € 1,6 mld	Milieu Ziektelast: 4,0 % Sterfte: 12.800 Zorguitgaven: € 1,2 mld
---	---	---	--

Gedrag		ZIEKTELAST (%)	STERFTE (x1000)	ZORGUITGAVEN € (x miljard)
	Roken	 9,4%	 20,0	 2,4
	Ongezonde voeding	 8,1%	 12,9	 6,0
	Weinig beweging	 2,3%	 5,8	 2,7
	Alcohol gebruik	 1,5%	 1,8	 0,9

Milieu				
	Buitenmilieu	 3,5%	 11,9	 0,8
	Binnenmilieu	 0,5%	 1,1	 0,4

Inleiding hittestress

Een vroeggeboren baby in een couveuse. Naamlate zwangere vrouwen worden blootgesteld aan meer warme dagen in de kans op een vroeggeboorte groter. FOTO GETTY IMAGES

KLIMAAT EN GEZONDHEID

Hitte zorgt voor meer vroeggeboren baby's, vooral in kwetsbare buurten

Door hitte worden baby's vaker te vroeg geboren, en vaker bij kwetsbare mensen. Beter stadsontwerp kan daar iets tegen doen.

Floor Beem
AMSTERDAM

In de zomer van 2023 veroorzaakte hitte acht vijftiendert extra vroeggeboortes, zo berekende neonatoloog Jasper Beem met zijn team op basis van onderzoek. Vooral vrouwen in armere buurten lopen een groter risico. Hun woningen en wijken warmen sneller op en bieden minder kans om aan de hitte te ontsnappen. Klimaatverandering gaat dus niet alleen over het weer, maar ook over gezondheid.

Beem onderzocht het verband tussen hitte en vroeggeboorten. Hij groeet er deze vrijdag over tijdens 'Lof der Geneeskunst', de jaarlijkse publieksovername van het Erasmus MC, met als thema 'gezonde mens, gezonde planeet'. Milieutoxicoloog Marjolijn van Esch (TU Delft) vertelt daar hoe het ontwerp van een stad kan helpen tegen hitte en zo bijdragen aan een gezondere leefomgeving - ook voor zwangere vrouwen.

De gevolgen van hitte op zwangerschap worden steeds duidelijker en Beem voeld een directe relatie met vroeggeboorten - dat zijn er jaarlijks gemiddeld zo'n elfduizend. 2023 was het laatste jaar ooit gemeten, inmiddels alweer overtroffen door 2024. "Vroeggeboorte betekent niet alleen dat kinderen klein worden geboren", zegt Beem. "Ze kunnen ernstig ziek zijn, overlijden of levenslang beperkingen hebben. De impact op gezinnen is groot."

Beem ziet dagelijks te vroeg geboren baby's. "Ik vind mijn werk fijn, maar lever was ik niet nodig ge-

veest", zegt hij. De grootste winst zit volgens hem in preventie. "Dan zien we al snel dat klimaatverandering een van de grootste issues op ons pad is", zegt Beem. "In andere landen waren al goede onderzoeken die de relatie tussen hitte en vroeggeboorten laten zien, maar in Nederland was er voor eerder naar gekeken."

Samen met een team koppeelde Beem de gegevens van 2,5 miljoen geboortes in vijftien jaar aan geanonimiseerde data over opvoeding, inkomen en woonplaats. Daar zette hij de metingen van nabijgelegen KMI-stations naast. "Ik vond het verbaazend hoe duidelijk het effect was", zegt hij. "Naarmate zwangere vrouwen werden blootgesteld aan meer warme dagen in de kans op een vroeggeboorte groter."

Ik vond het verbaazend hoe duidelijk het effect was
Jasper Beem neonatoloog

Beem rekent een dag met een etmaaltemperatuur van 20 graden tot heet. Dat betekent vaak meer dan 30 graden overdag. Een vroeggeboorte is een geboorte vóór 37 weken - veertig weken is normaal. Naast vroeggeboorte zorgt hitte er ook voor dat baby's kleiner zijn, rond de vijftig gram minder dan gemiddeld.

Gewenning
Hoe hitte precies doorwerkt in een zwanger lichaam is nog niet duidelijk. "Er spelen altijd verschillende factoren een rol, mogelijk is de doorbloeding van de moederklok minder goed, wat ook de groei beperkt. Ook kunnen bepaalde hormoonspiegels aanlopen, die stress aangeven, waardoor de baarmoeder makkelijker samentrekt. Hier gaan we nog meer onderzoek naar doen."

Ook in Afrikaanse of Aziatische landen leidt hitte vaker tot vroeggeboortes. Daar ligt de temperatuur waarbij dat gebeurt alleen hoger dan in Nederland. "Gevolgen spelen een belangrijke rol", zegt Beem daarover. "Nederland warmt twee keer zo snel op als de rest van de wereld. Hier zijn mensen niet aan de hitte gewend."

Bijna nog schrijfbarende dat de relatie tussen hitte en vroeggeboortes vond Beem de bevinding dat het vaker voorkomt bij kwetsbare mensen. "Denk aan mensen met een lager gezinkomen, meer praktisch gesproken. En wonend in minder goede buurten."

Over dat laatste buigt Marjolijn van Esch zich, als onderzoeker milieutechnologie en ontwerp. Zij ontdekt welke invloed hitte heeft op

stedelijk gebied en hoe inrichting kan worden ingezet om steden daar beter tegen te beschermen.

Hitte-ellanden

Van Esch kijkt naar de morfologie van de stad. "De vorm van wijken, de dichtheid, hoogte, compactheid. Dat heeft allemaal invloed op hoe heet het kan worden", zegt ze. "Veel mensen kennen het fenomeen van hitte-ellanden in verstedend gebied. De temperatuurverschillen kunnen daar enorm zijn ten opzichte van een groene omgeving, tot wel acht graden. Dat gebeurt inderdaad vaker in kwetsbare wijken, met meer huurwoningen, waar bewoners minder invloed en vaak ook minder middelen hebben om hun woning aan te passen. Maar het komt ook in goede buurten voor."

Slaapkamers niet op het westen, want dat warmt aan het eind van de dag op
Marjolijn van Esch milieutechnoloog

Kwetsbaarheid voor hitte is volgens Van Esch een optelsom van blootstelling, gevoeligheid en aanpassingsvermogen. "We denken vaak dat vooral ouderen en kinderen het zwaar hebben als het warm is, maar ook jonge mensen in een huurwoning zonder de middelen om die aan te passen, kunnen heel kwetsbaar zijn als ze op de verkeerde plek wonen."

Er is veel aan te doen, maar de grootste uitdaging, zegt Van Esch, is dat we moeten uitgaan van bestaande wijken. "Gemeentes moeten nadenken wanneer ze aanpassingen kunnen doen, zoals wanneer straten toch open moeten voor nieuwe riolering." Ook is belangrijk welke aanpassingen worden gedaan. "Zoals bijvoorbeeld veel kleine parkeerplaatsen in plaats van een grote lap groen."

Bij nieuwbouw is het slim woonstraten van oost naar west te laten lopen en woningen juist te oriënteren op het zuiden en het noorden. "Daardoor kunnen woningen in de winter profiteren van laagstaande zon die ver naar binnen schijnt en in de zomer juist minder", zegt Van Esch. "Op woningniveau: slaapkamers niet op het westen, want dat warmt aan het eind van de dag op. En goede isolatie, met voldoende mogelijkheid tot ventileren, anders kan de warmte niet weg."

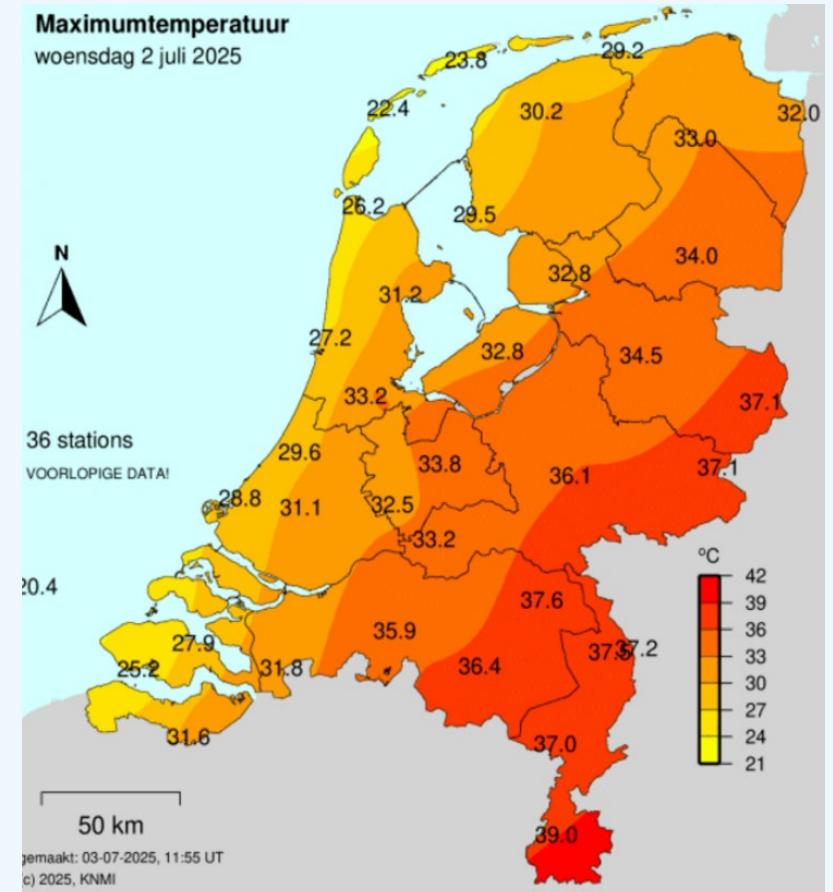
Meer groen, zegt Van Esch, is belangrijk, maar het aanleggen daarvan gaat niet vanzelfsprekend goed. "Bomen kunnen ook op de verkeerde plek worden geplant, waarbij ze juist een verkoelend bijeffect in de weg zitten, of schaduw maken op een plek waar niemand daarvan profiteert."

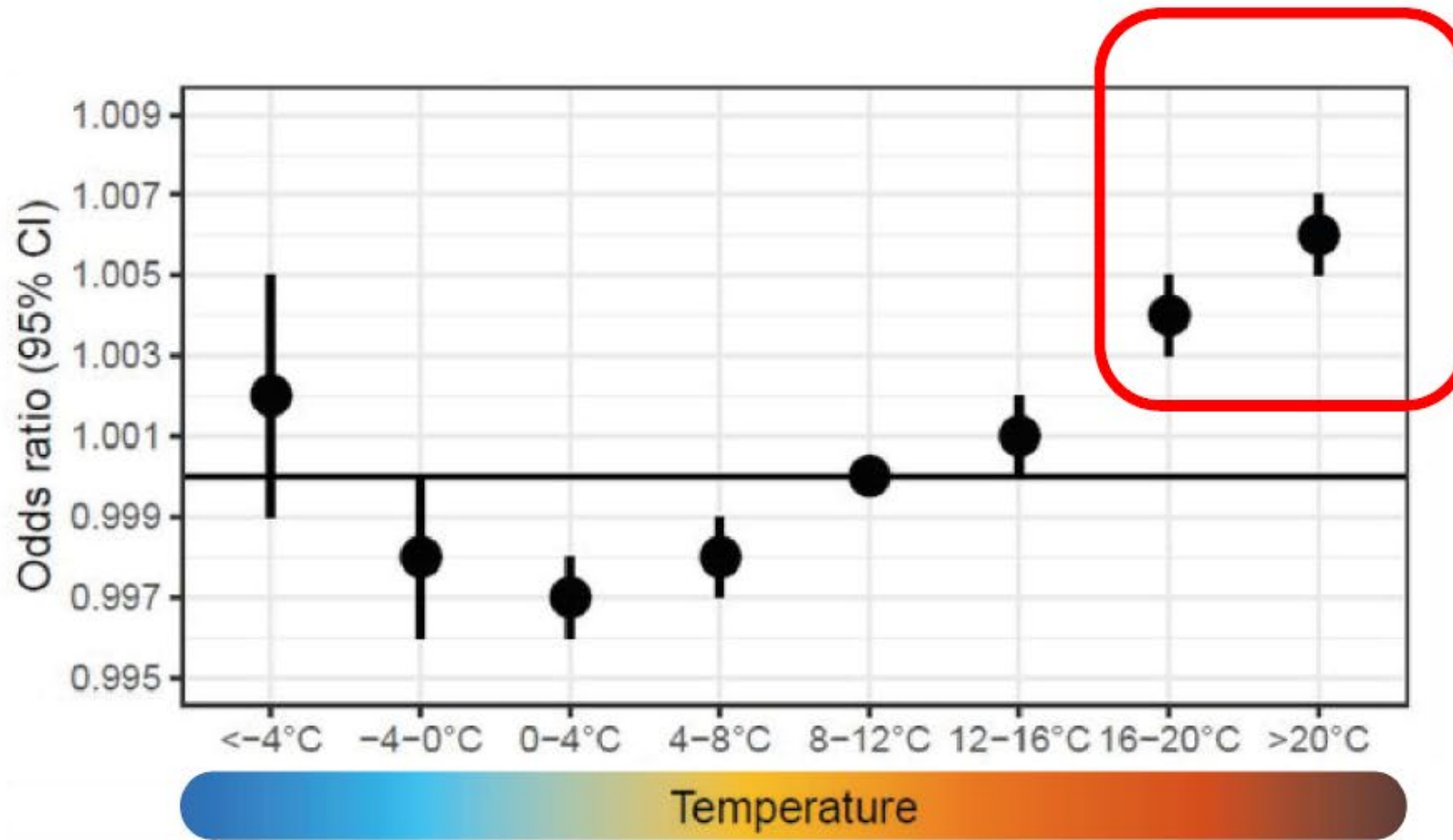
Health disparities in the impact of prenatal temperature exposure on birth outcomes: A nationwide population-based study in the Netherlands

L. Burgos-Ochoa ^{a,b,*}, P. Garcia-Gomez ^c, E.A.P. Steegers ^b, T.G.M. Van Ourti ^d, L.C.M. Bertens ^b, J.V. Been ^{b,e,f}

Casus hittestress

MEER HETE DAGEN = MEER VROEGGEBORTE

hoger risico

Onderzoek

- ✓ Meer hitte, meer vroeggeboorte en een hogere kans op een lager geboortegewicht.
- ✓ In 2023 veel hete dagen.
- ✓ Geen hete dagen 2023 inschatting 500 keer geen vroeggeboorte.
- ✓ Het risico is voor zwangeren met het laagste gezinsinkomen 2 keer zo hoog dan voor zwangeren met een modaal inkomen.

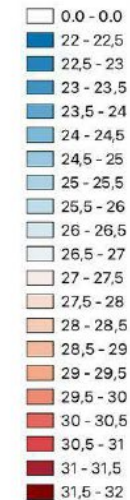
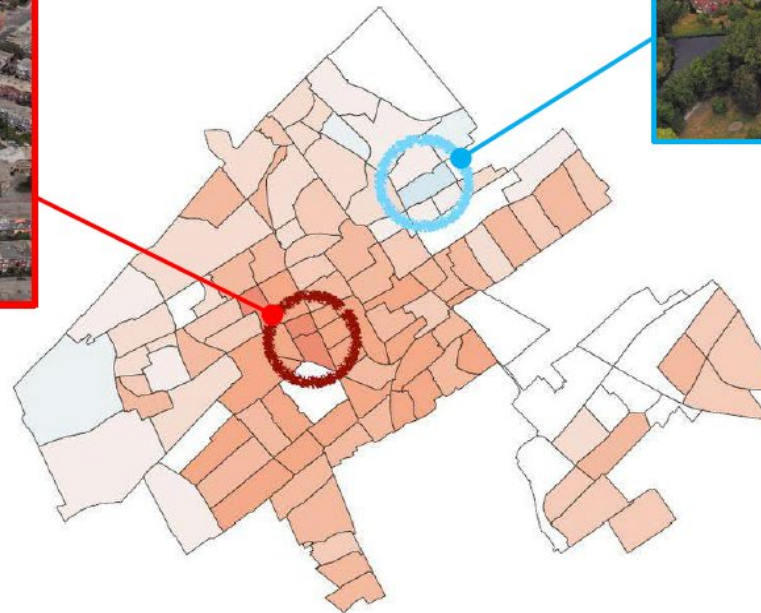
Corporatiewoning krijgt meer te lijden onder klimaatverandering dan ander huis

Sociale huurwoningen van woningcorporaties krijgen meer te maken met de effecten van klimaatverandering dan de gemiddelde woning. Zo krijgen bewoners van deze huizen vaker last van hitte of overlast door grondwater. Dat blijkt uit een analyse van 830.000 sociale huurwoningen van 53 woningcorporaties, uitgevoerd door stichting Dutch Green Building Council.

- ✓ In 2022 was 20% van alle woningen een sociale huurwoning. In verstedelijkt gebied vind je een concentratie van sociale huurwoningen. [CBS]

- ✓ We krijgen meer hitte en meer extreme hitte
- ✓ Stedelijk hitte eiland effect (warme dagen nog eens extra warm)

DEN HAAG OP EEN HETE DAG

Wat kunt u als beleidsmaker doen?

- ✓ Zwangeren en jonge kinderen als kwetsbare groep opnemen in het lokale hitteplan.
- ✓ Betrek zorgprofessionals die verbonden zijn aan de lokale coalitie Kansrijke Start bij het opstellen van het hitteplan.
- ✓ Ga in gesprek met wooncoöperaties en private verhuurders over lokale regels die het voor huurders onmogelijk maakt om aanpassingen aan hun huis te doen ten bate van hittebestrijding.
- ✓ Subsidieregeling externe sunscreens.
- ✓ Houd bij de inrichting van het gebied rekening met toename hitte.

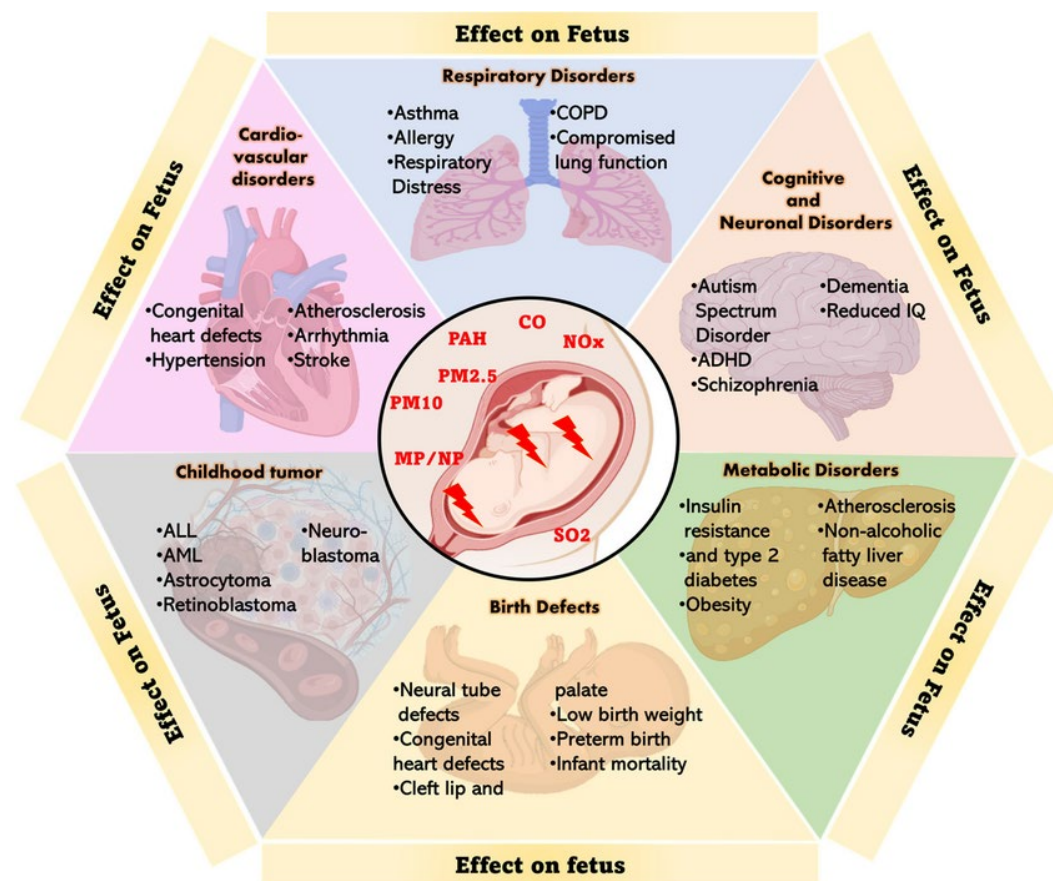
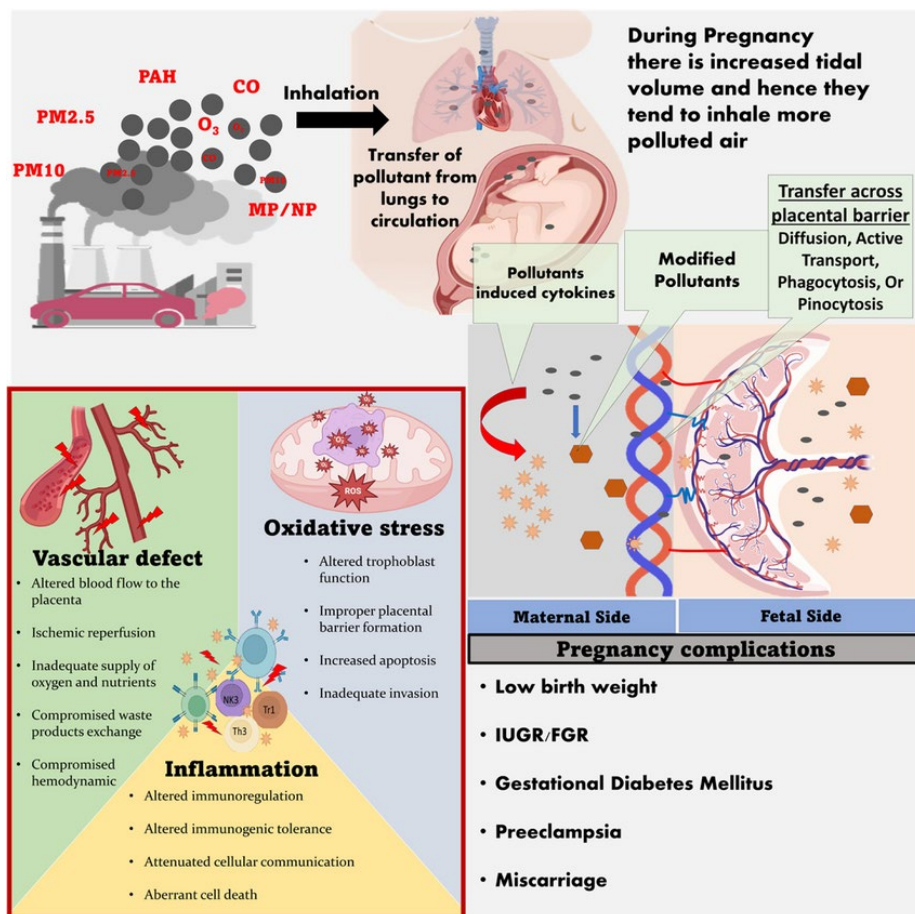
Wat kunt u als lokale/regionale coalitie Kansrijke Start doen?

- ✓ Bewustwording vergroten bij de deelnemers lokale coalities over de relevantie van dit onderwerp.
- ✓ Hitteplan onder de aandacht brengen bij (zorg) professionals die verbonden zijn aan de coalitie.

Casus luchtkwaliteit

Luchtverontreiniging en het ongeboren kind

Bron: Singh e.a. Effect of environmental air pollutants on placental function and pregnancy outcomes: a molecular insight, Environ. Sci. Pollut. Res. Int. 2024

Luchtverontreiniging en (jonge) kinderen

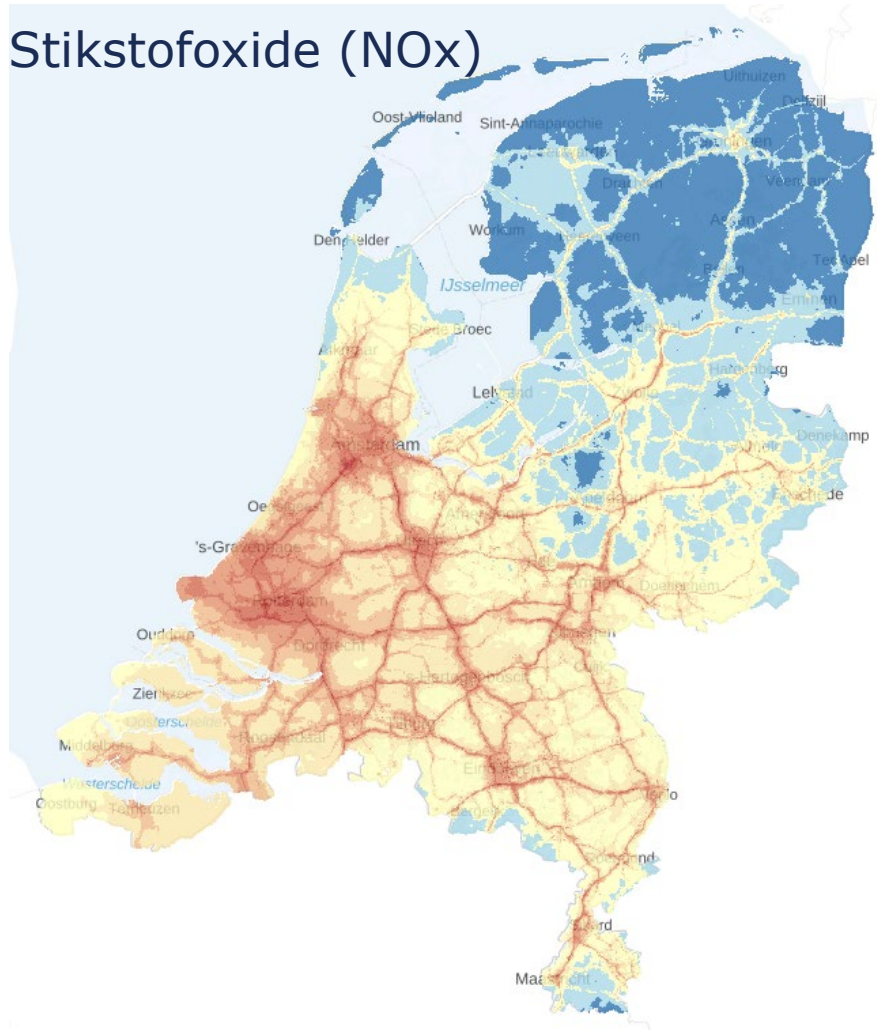

Extra kwetsbaar:

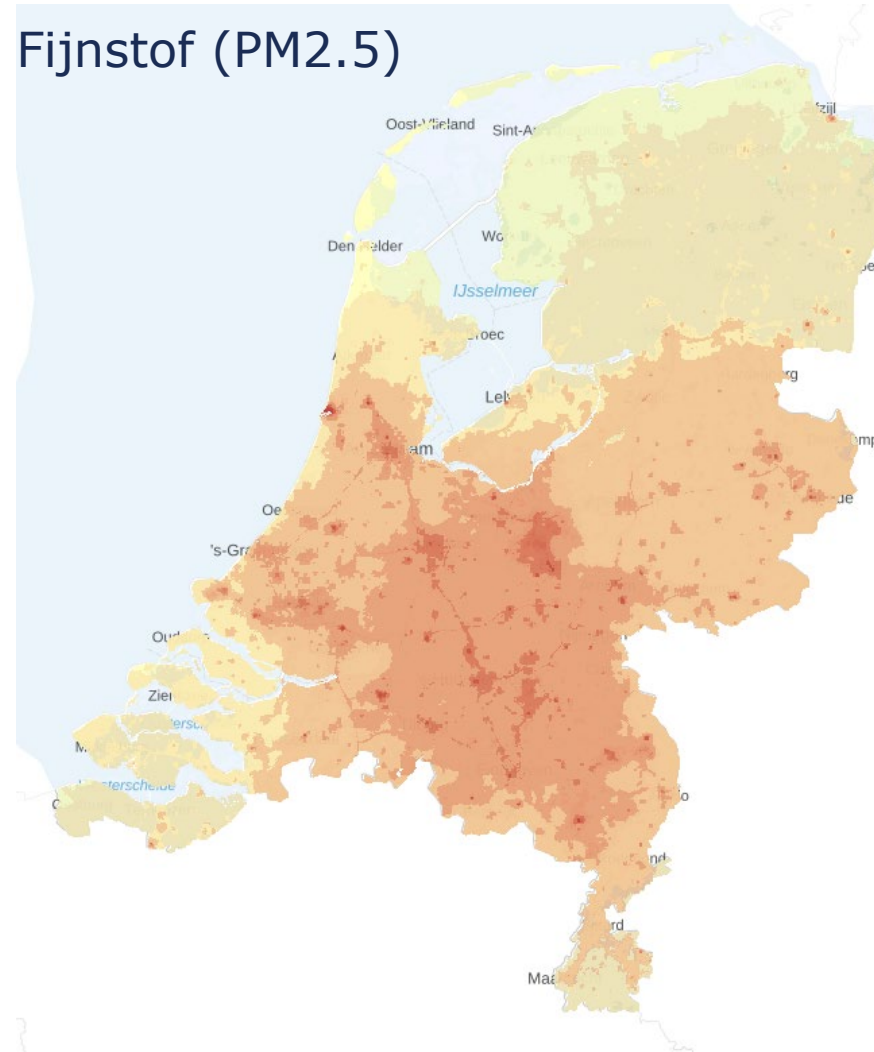
- ✓ Relatief hoger ademminuutvolume
- ✓ Ontwikkellende luchtwegen en longen
- ✓ Ontwikkellend zenuwstelsel
- ✓ Astma en luchtweginfecties door andere oorzaken

Luchtkwaliteit in Nederland

Stikstofoxide (NOx)

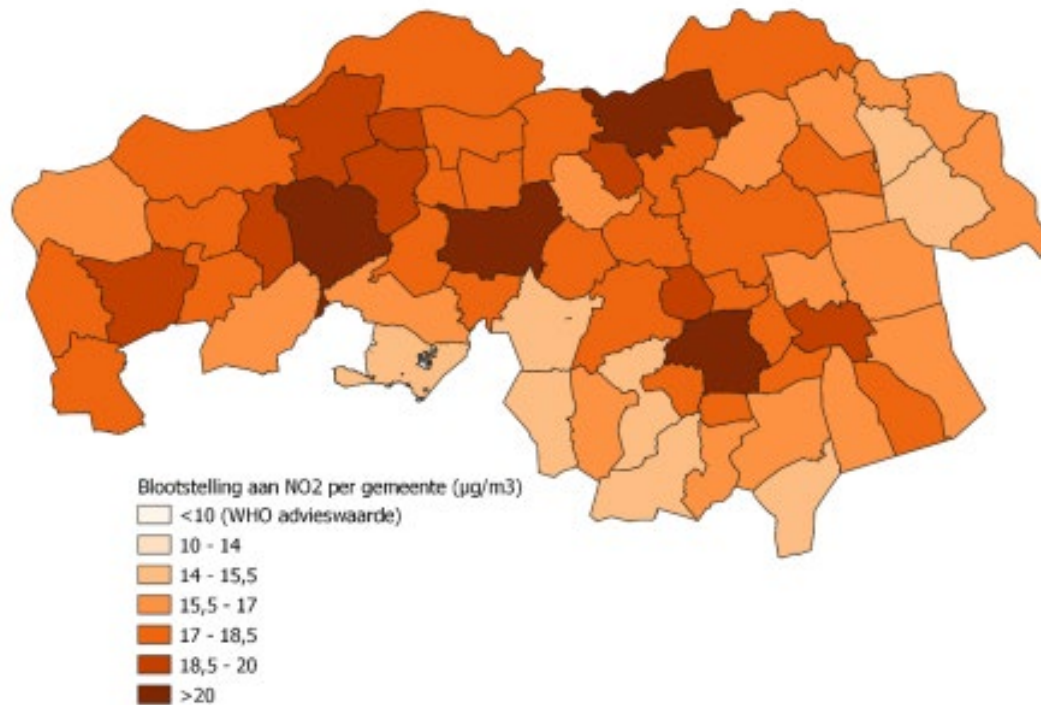

Fijnstof (PM2.5)

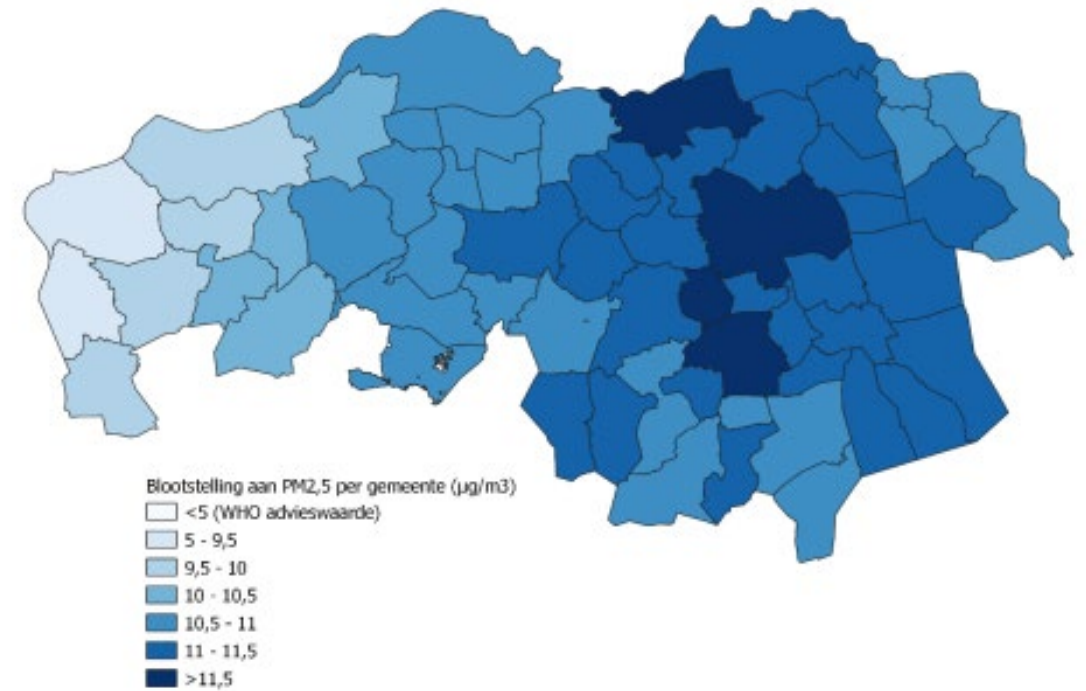

Blootstelling in Noord-Brabant

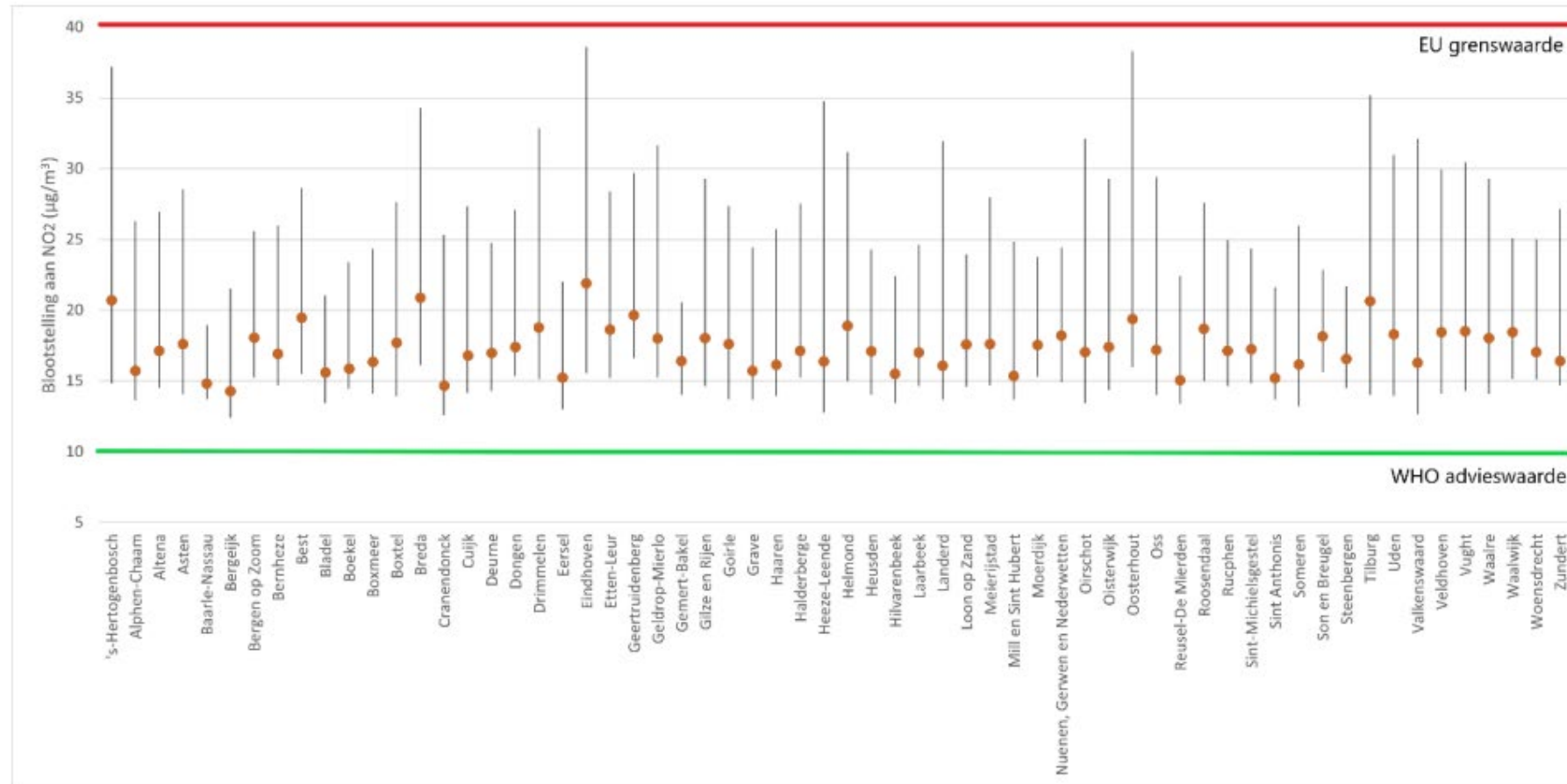
Kaart 1. Jaargemiddelde blootstelling aan stikstofdioxide (NO₂) per gemeente in Noord-Brabant in 2019

Kaart 3. Jaargemiddelde blootstelling aan fijn stof (PM_{2,5}) per gemeente in Noord-Brabant in 2019

Verschillen in luchtkwaliteit tussen en binnen gemeenten

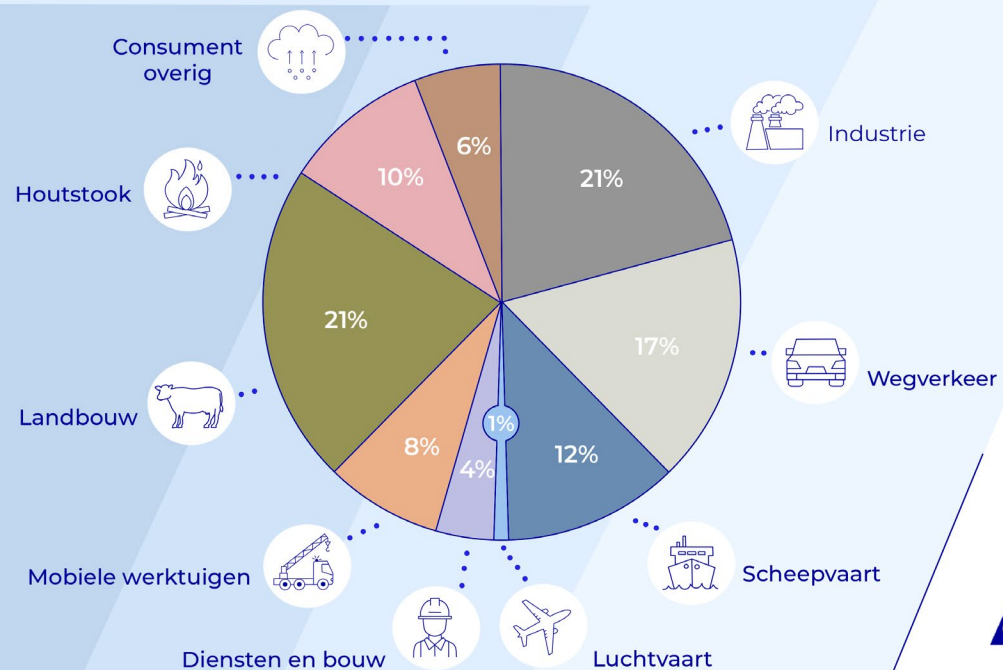

Figuur 3. Jaargemiddelde blootstelling aan stikstofdioxide (NO₂) per gemeente in Noord-Brabant in 2019:

Bronnen van luchtverontreiniging

Concentratiebijdrage Nederlandse bronnen gemiddeld in 2022

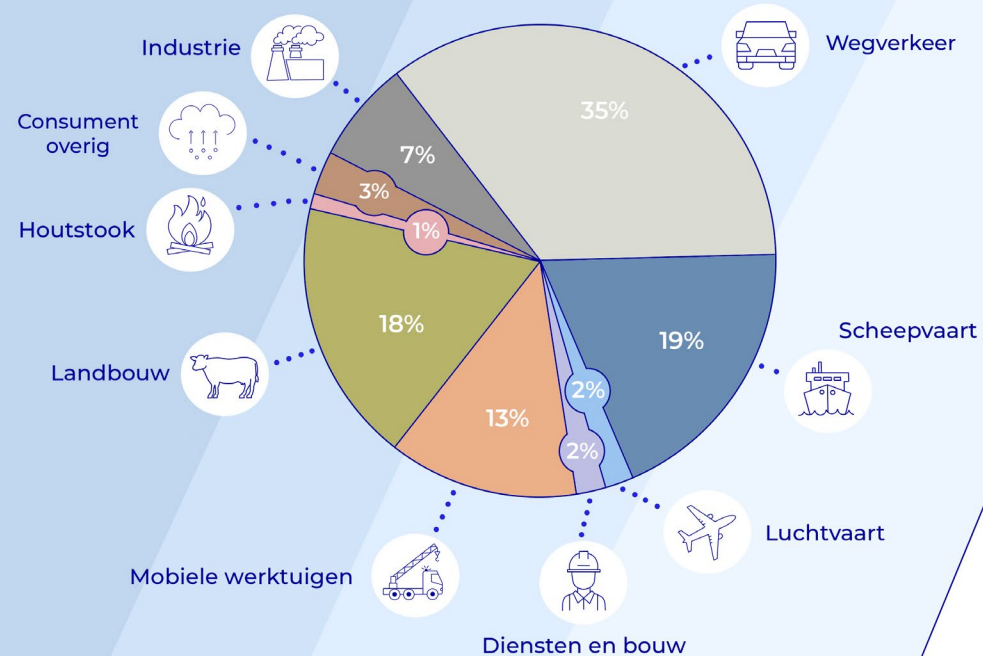
Fijnstof PM10

Bron: RIVM / Voor cijfers per gemeente: gcn-app.rivm.nl

Concentratiebijdrage Nederlandse bronnen gemiddeld in 2022

Stikstofdioxide (NO₂)

Bron: RIVM / Voor cijfers per gemeente: gcn-app.rivm.nl

Gezondheidseffecten in Noord-Brabant

Gezondheidseffect (leeftijdscategorie in jaren)	Indicator	Absoluut aantal toe te schrijven aan indicator	Aandeel totale ziektelast van desbetreffend gezondheidseffect (%)
Aandoeningen			
Laag geboortegewicht (0-1)	PM2,5	117	8,2
Incidentie astma kinderen (0-18)	NO ₂	898	20,2
Incidentie hartvaatziekten (totaal) (40+)	PM2,5	6.478	9
	NO ₂	16.396	22,9
Longkanker (50+)	PM2,5	264	15,1
Ziekenhuisopnames astma (alle leeftijden)	PM2,5	27	2,5
	NO ₂	28	2,6
Ziekenhuisopnames COPD (alle leeftijden)	PM2,5	132	2,7
Ziekenhuisopnames ischemische hartziekten (40+)	NO ₂	210	2,2
Afname in functie			
Daling longcapaciteit kinderen (FEV1) in % (0-18)	PM2,5	1,8	n.v.t.
	NO ₂	1,3	n.v.t.
Vroegtijdige sterfte			
Vroegtijdige sterfte in dagen (30+)	PM10 + NO ₂	358	n.v.t.
Meerroken			
Aantal meegerookte sigaretten per dag (alle leeftijden)	PM2,5 + NO ₂	4,9	n.v.t.

Gezondheidseffecten terugdringen

- ✓ Neem maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, ook onder de norm.
- ✓ Een betere luchtkwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- ✓ Neem de meest effectieve maatregelen voor een gezonde luchtkwaliteit:
 1. Bronmaatregelen
(bijv. elektrische auto, houtstook verbieden)
 2. Overdrachtsmaatregelen
(bijv. afstand tussen drukke weg en woningen, filter in ventilatiesysteem)
 3. Maatregelen bij de ontvanger
(Binnen blijven tijdens piekuren, luchtreinigers binnenshuis)

Gezondheids

- ✓ Neem maatregelen
- ✓ Een betere luchtkv
- ✓ Neem de meest ef
 1. Bronmaatregelen (bijv. elektrisc
 2. Overdrachtsmaa (bijv. afstand
 3. Maatregelen bij (Binnen blijve

▲ Langs de A50 en de Kennedylaan in Eindhoven staat nieuwbouwwijk Plateau. De huizen van dit project staan te dicht langs de snelweg, volgens advies van de GGD.

Tienduizenden nieuwe woningen te dicht bij drukke weg: schadelijke uitlaatgassen risico voor bewoners

ONDERZOEK

Een op de zes beroertes en een op de dertien hartinfarcten in Nederland is te wijten aan verontreinigde lucht. Toch worden nog steeds tienduizenden woningen te dicht langs drukke wegen gebouwd. Dat blijkt uit onderzoek van deze krant, samen met het platform voor onderzoeksjournalistiek Investico.

Merlijn van Dijk, Yolanda Sjoukes

Bron: ED

18 juni 2024 16:00 • Laatste update: 18 juni 2024 17:47

ook onder de norm.
rdelijkheid.
e luchtkwaliteit:

in ventilatiesysteem)
enshuis)

Wat kunt u doen als zorgprofessional

Spreekkamer

- ✓ Waar woont u?
- ✓ Geef gerichte ventilatieadviezen:
 - ✓ Ook binnenshuis zijn er bronnen van luchtverontreiniging
 - ✓ Ventileer aan de 'schoonste kant'
 - ✓ Vervang filters in van het ventilatiesysteem regelmatig
- ✓ Adviseer 'schone routes' te gebruiken.
- ✓ Verwijs naar www.ggdleefomgeving.nl

Leefomgeving

Wat kun u als beleidsmaker doen

- ✓ Neem maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, ook onder de norm.
- ✓ Een betere luchtkwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- ✓ Neem de meest effectieve maatregelen voor een gezonde luchtkwaliteit:
 1. Bronmaatregelen
 2. Overdrachtsmaatregelen
 3. Maatregelen bij de ontvanger
- ✓ Health in all policies
- ✓ Inspiratie op Brabantse Omgevingsscan

Wat kunt u als lokale/regionale coalitie

Kansrijke Start doen?

- ✓ Bewustwording vergroten bij de deelnemers lokale coalities over de relevantie van dit thema
- ✓ Inzichtelijk maken of er wijken zijn in jouw gemeente waar de luchtkwaliteit zorgwekkend is.
- ✓ [Home | Brabantscan](#)

BRABANTSE OMGEVINGSSCAN (BROS)

Inspiratie en informatie over de leefomgeving en gezondheidsbeleving. De basis voor de ontwikkeling van uw omgevingsvisie.

Take home message

- ✓ Wij denken dat ook een ongezonde leefomgeving **transgenerationeel** wordt overgedragen. De kwetsbaarste burgers wonen vaker in een slechtere leefomgeving. Dit zorgt al vanaf vóór hun geboorte tot een slechtere kans in het leven wat het ook moeilijker maakt om uiteindelijk te vertrekken naar een gezondere leefomgeving.
- ✓ Jullie hebben vandaag inzicht gekregen in welke rol je kunt pakken bij het verbeteren van de leefomgeving op de thema's hitte en luchtkwaliteit.
- ✓ Het echt doorbreken van de ongelijkheid in leefomgeving vraagt ook om een rechtvaardige (**justice**) aanpak waarbij het belang van de collectieve gezondheid voorop wordt gezet.

